

пари пробандів статистично достовірно вище, ніж у самих пробандів, що підтверджує існування асортативності шлюбу типу пробанд-чоловік, а також, що подружні пари пробандів є групою ризику наркологічних і

психічних захворювань.

Наукові пошуки за темою дослідження є перспективними у напрямку розробки заходів первинної профілактики наркологічних і психічних захворювань.

Список літератури

- Бочков Н.П. Медицинская генетика / Бочков Н.П., Захаров А.Ф., Иванов В.И. - М., Медицина, 1984. - 368 с.
- Генетика зависимости от психоактивных веществ: рук. по наркологии / [Анохина И.П., Кибитов А.О., Шамакина И.Ю., Москаленко В.Д.]; под ред. Н.Н. Иванца. - [2-е изд.]. - М., 2008. - С. 80-126.
- Генетические факторы в этиологии и патогенезе наркомании /Н.П., Бочков А.Ю. Асаинов, М.Г. Аксенова [и др.] // Наркология. - 2003. - №1. - С. 7-14.
- Москаленко В.Д. Психическая предрасположенность к развитию зависимости от ПАВ (личностные, социальные, семейные факторы риска): рук. по наркологии; под ред. Н.Н. Иванцова /Москаленко В.Д. - М.: Медпрактика-М, 2002. - Т.1. - С. 182-188.
- Москаленко В.Д. Созависимость в семьях наркологических больных: рук. по наркологии: [у 2-х т.]; под ред. Н.Н. Иванца /В.Д. Москаленко - М.: Мед-практика-М, 2002. - Т.2. - С. 187-221.
- Москаленко В.Д. Созависимость при алкоголизме и наркомании (пособие для врачей, психологов и родственников больных) /В.Д. Москаленко - М.: "Анахар-сис", 2002. - 112 с.
- Нулер Ю.Л. Международная классификация болезней (X пересмотр) /Ю.Л. Нулер, С.Ю. Циркин. - Россия. С-Петербург: "Адис", 1994. - 303 с.
- Современные проблемы генетики зависимости от психоактивных веществ /И.П. Анохина, Н.Н. Иванец, И.Ю. Шамакина [и др.] // Наркология. - 2004. - №6. - С. 76-83.

Подольян В.Н.

СРАВНИТЕЛЬНАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА НАСЛЕДСТВЕННОЙ ОТЯГОЩЕННОСТИ ВИЧ-ИНФИЦИРОВАННЫХ ИНЪЕКЦИОННЫХ ПОТРЕБИТЕЛЕЙ НАРКОТИКОВ И ИХ СУПРУГОВ

Резюме. Исследовано 113 семей пробандов (ВИЧ-инфицированных потребителей наркотиков) и их супругов с использованием клинико-генеалогического метода. Клинико-психопатологическое исследование отцов, матерей и сибсов как пробандов (без разделения по полу), так и их супругов свидетельствует о наличии у них следующих расстройств: психические и поведенческие расстройства, вызванные употреблением алкоголя; психические и поведенческие расстройства, вызванные употреблением опиатов; депрессивные эпизоды; рекуррентное депрессивное расстройство; соматизированные расстройства; истерическое расстройство личности. Результаты клинико-генеалогического исследования родственников I степени родства (исключая детей) пробандов и их супругов свидетельствуют о том, что супруги происходят из семей с высокой отягощенностью наркологическими и психическими заболеваниями, что подтверждает наличие феномена асортативности брака.

Ключевые слова: клинико-генеалогическое исследование, ВИЧ-инфицированный потребитель наркотиков (пробанд), супруги пробандов, родственники I степени родства.

Podolyan V.N.

COMPARATIVE CHARACTERISTICS OF THE HEREDITARY LOAD OF HIV-INFECTED INJECTING DRUG USERS AND THEIR SPOUSES

Summary. The 113 families of probands (HIV-infected drug users) and their spouses were examined with the method of clinical genealogical. Clinical-psychopathological study of fathers, mothers and siblings as probands (not separated by gender) and their spouses testifies to that they have following disorders: mental and behavioral disorders caused by alcohol, behavioral disorders due to use of opiates; depressive episodes; recurrent depressive disorder, somatization disorder, hysterical personality disorder. The results of clinical and genealogical study of relatives I-degree relatives (excluding children) probands and their spouses suggests that the spouses come from families with high aggravation with drug abuse and mental health, which confirms the existence of the phenomenon of assortative mating.

Key words: clinical-genealogical research, HIV-infected injecting drug users (proband), the wife of the probands, first-degree relatives.

Стаття надійшла до редакції 30.09.2013 р.

Подольян Володимир Миколайович - асистент кафедри екстремальної медицини та безпеки життєдіяльності Вінницького національного медичного університету імені М.І. Пирогова; +38 0432 35-43-20.

© Гончарук О.С.

УДК: 615.281:615.035:582.282.23

Гончарук О.С.

Вінницька обласна дитяча клінічна лікарня (вул. Хмельницьке шосе, 108, м. Вінниця, Україна, 21029)

ЧУТЛИВІСТЬ ДО АНТИСЕПТИКІВ МІКРОФЛОРИ, ВИДІЛЕНОЇ З РОТОВОЇ ПОРОЖНИНИ ТА ГОРЛА У ДІТЕЙ

Резюме. Встановлено, що антисептичні препарати володіють високою протимікробною активністю відносно умовно-патогенних мікроорганізмів, які колонізують верхні дихальні шляхи у дітей. Досліджувані антисептичні розчини відрізняються між собою за протимікробною активністю. Значні переваги були виявлені у хлоргексидина біглюконата.

Ключові слова: антисептичні засоби, протимікробна активність, мікроорганізми.

Вступ

На теперішній час інфекції ротової порожнини рота та горла є поширеною патологією серед пацієнтів різних вікових груп. Незважаючи на активне впровадження в клінічну практику нових груп антибактеріальних препаратів, проблема профілактики і лікування запальних ускладнень залишається актуальною, а ефективність лікування хворих даної категорії не завжди задовольняє як лікаря, так і пацієнта.

Широке впровадження антибіотиків з профілактичною метою та антибіотикотерапія, здебільшого емпірична, без урахування регіональних тенденцій резистентності, веде до селекції резистентних штамів мікроорганізмів, підвищує вірогідність розвитку суперінфекції, виникнення спалахів внутрішньо-лікарняних інфекцій, а також збільшує ризик розвитку тяжких ускладнень. В свою чергу зростання кількості та розповсюдженості мультирезистентних до антибіотиків мікроорганізмів може обмежити їх використання. Цього не відбувається по відношенню до антисептиків, оскільки резистентність бактерій до них формується повільно. Останнє підкреслює істотні економічні та клінічні переваги використання антисептиків. Крім цього тривале застосування даних препаратів не викликає будь-яких алергічних реакцій.

За даними наукової літератури, у світі досить ефективно з метою профілактики та лікування локальних інфекційних уражень використовують антисептики [Мороз та ін., 2000; Грабик та ін., 2008]. Так, для лікування гнійно-запальних захворювань ротової порожнини та горла все частіше лікарі віддають перевагу антисептичним засобам місцевого застосування [Палій та ін., 1997; Антоненко и др., 2010].

Мета дослідження - дослідити та порівняти антимікробну активність декаметоксину та хлоргексидину біглюконату по відношенню до мікроорганізмів, котрі колонізують верхні дихальні шляхи у дітей.

Матеріали та методи

Дослідження проведені у 20 дітей з захворюваннями органів ротової порожнини та горла, котрі лікувались у відділенні анестезіології та інтенсивної терапії

Вінницької обласної дитячої клінічної лікарні з лютого по квітень 2013 року. В дослідження були включені 9 хлопчиків та 11 дівчаток віком від 3 місяців до 9 років.

Для виявлення мікроорганізмів, котрі колонізують верхні дихальні шляхи, робили висів досліджуваного матеріалу на кров'яний м'ясо-пептонний агар, м'ясо-пептонний агар, середовище Ендо, Плоскірева, Сабу-ро, агар. Ідентифікацію виділених культур мікроорганізмів проводили з урахуванням морфологічних, культуральних та біохімічних властивостей мікроорганізмів.

Чутливість виділених культур мікроорганізмів до антисептичних засобів досліджували загальноприйнятим методом послідовних двократних серійних розведень препаратів у рідкому поживному середовищі [Волянський та ін., 2004]. Порівняльну оцінку чутливості мікроорганізмів до досліджуваних препаратів проводили за показником мінімальної бактеріостатичної (МБсК) та бактерицидної (МБцК) концентрації препаратів в мкг/мл. Антисептичні препарати 2% розчин хлоргексидину біглюконату та 1% розчин декаметоксину одержані з аптечної мережі.

Статистичну обробку даних виконували у статистичному пакеті SPSS 13 (©SPSS Inc.).

Результати. Обговорення

Згідно отриманих нами даних, 2% розчин хлоргексидину біглюконату та 1% розчин декаметоксину згубно діяли на достатньо широкий спектр клінічних штамів бактерій та грибів. Зведені дані щодо чутливості клінічних штамів мікроорганізмів, котрі колонізують верхні дихальні шляхи у дітей, до антисептиків наведено в таблиці 1.

Так, одержані від досліджуваних хворих штами *S. epidermidis*, *S. aureus* та *S. saprophyticus* характеризувались високою чутливістю до хлоргексидину біглюконату (відповідно МБцК - 1,76±0,58, 3,12±1,56 та 8,3±0,0 мкг/мл), та помірною чутливістю до декаметоксину (відповідно МБцК - 12,5±10,6, 6,25±4,29 та 9,9±0,0 мкг/мл). Звертає увагу, що активність хлоргексидину біглюконату у відношенні епідермальних

Таблиця 1. Результати дослідження чутливості мікроорганізмів до антисептичних препаратів.

Вид мікроорганізмів	Кількість штамів	Антисептичний препарат			
		Хлоргексидин біглюконат		Декаметоксин	
		МБсК(мкг/мл)	МБцК(мкг/мл)	МБсК(мкг/мл)	МБцК(мкг/мл)
<i>S. aureus</i>	6	1,55±0,39	3,12±1,56	6,25±5,29	6,25±4,29
<i>S. epidermidis</i>	2	1,74±0,58	1,76±0,58	12,5±6,91	12,5±10,6
<i>S. saprophyticus</i>	1	8,0±0,0	8,3±0,0	8,6±0,0	9,9±0,0
<i>E. coli</i>	6	12,5±10,6	12,5±10,60	3,13±1,56	6,25±1,25
<i>P. aeruginosa</i>	1	60,0±0,0	50,0±0,0	175,0±0,0	350,0±0,0
<i>C. albicans</i>	1	6,45±0,0	14,5±0,0	6,45±0,0	14,8±0,0

Примітки: М - середні арифметичні значення досліджуваних показників, μ - стандартні помилки середніх.

стафілококів була вищою у 7,1 разів, ніж декаметоксину.

Е. солі виявляли найвищу чутливість до декаметоксину та удвічі нижчу до хлоргексидину біглюконату (МБцК $6,25 \pm 1,25$ проти $12,5 \pm 10,60$ мкг/мл відповідно).

Як свідчать результати дослідження, у 1 з 20 обстежених хворих виявлено наявність кандидозного враження ротоглотки. Виділений клінічний штам *C.albicans* проявив проміжний рівень чутливості як до хлоргексидину біглюконату, так і до декаметоксину, з МБцК їх складала $14,5 \pm 0,0$ мкг/мл та $14,8 \pm 0,0$ мкг/мл відповідно.

Нарешті, найбільш витривалішими до дії досліджуваних антисептиків, порівняно з стафілококами і ентеробактеріями, були грамнегативні палички родів *Pseudomonas*. Останні на теперішній час складають найбільшу питому вагу серед збудників госпітальних інфекцій. Аналіз чутливості виділеного штаму *P.aeruginosa* виявив достатньо низьку чутливість до хлоргексидину біглюконату (МБцК $50,0 \pm 0,0$ мкг/мл) і в 7

разів меншу до декаметоксину (МБцК $350,0 \pm 0,0$ мкг/мл). Ще нижчу ефективність антисептиків у відношенні синьогнійної палички слід очікувати у клінічних умовах, де частина активності препарату поглинається взаємодією з факторами оточуючого мікроорганізми зовнішнього середовища.

Висновок та перспективи подальших розробок

1. Антисептичний препарат 2% розчин хлоргексидину біглюконату має високу протимікробну активність у відношенні широкого спектру умовно-патогенних мікроорганізмів, котрі колонізують ротову порожнину та горла. Це акцентує увагу на доцільності виготовлення та широкого використання мазі для проведення гігієни ротової порожнини у дітей.

Дослідження протимікробної активності антисептичних препаратів у відношенні умовно-патогенних мікроорганізмів, котрі колонізують верхні дихальні шляхи у дітей, є перспективним для їх застосування в профілактиці вентилятор-асоційованих пневмоній у дітей.

Список літератури

- Антисептики в профілактиці і лікуванні інфекцій; кол. авторів; за ред. Г.К.Палія. - К.: Здоров'я, 1997. - 201 с.
- Антоненко М.Ю. Эффективность включения этиотропных препаратов в комплексную гигиену полости рта на ранних этапах развития заболеваний пародонта /М.Ю.Антоненко, Л.Ф.Сидельникова, М.Ю.Дудникова //Совр. стомат. - 2010. - №1. - С. 49-52.
- Вивчення антимікробних властивостей перев'язувального матеріалу, обробленого антисептиками /І.М.Граб'юк, О.А.Назарчук, Н.С.Поліщук [та ін.] // Biomedical and Biosocial Anthropology. - 2008. - № 11. - С. 38-42.
- Вивчення специфічної активності протимікробних лікарських засобів: метод. рекомендації /[Волянський Ю.Л., Гриценко І.С., Широбоков В.П. та ін.]. - Київ, 2004. - 38 с.
- Мороз В.М. Досягнення та стратегія дослідження нових вітчизняних лікарських антисептичних препаратів / В.М.Мороз, Г.К.Палій, Ю.Л.Волянський //Вісник Вінницького держ. мед. ун-ту. - 2000. - №2. - С. 260-264.

Гончарук О.С.

ЧУВСТВИТЕЛЬНОСТЬ К АНТИСЕПТИКАМ МИКРОФЛОРЫ, ВЫДЕЛЕННОЙ ИЗ РОТОВОЙ ПОЛОСТИ И ГОРЛА У ДЕТЕЙ

Резюме. Установлено, что антисептические препараты обладают высокой противомикробной активностью в отношении условно-патогенных микроорганизмов, которые колонизируют верхние дыхательные пути у детей. Исследуемые антисептические растворы отличаются между собой по противомикробной активности. Значительные преимущества были обнаружены у хлоргексидина биглюконата.

Ключевые слова: антисептические препараты, противомикробная активность, микроорганизмы.

Goncharuk O.S.

SENSIVITY TO ANTISEPTICS MICROFLORATHAT EXCRETED FROM ORAL CAVITY AND THROAT OF THE CHILDREN

Summary. It is found that antiseptic agents have high antimicrobial activity against opportunistic microorganisms that colonize the upper respiratory tracts of the children. The investigated antiseptic solutions differ in antimicrobial activity. Significant advantages were found in chlorhexidine.

Key words: antiseptic preparations, antimicrobial activity, microorganisms.

Стаття надійшла до редакції 01.10.2013р.

Гончарук Оксана Сергіївна - лікар-анестезіолог Вінницької обласної дитячої клінічної лікарні; +38 096 629-20-04.

© Кириченко Ю.В.

УДК: 616.12-073.7-053.67:796.071:572.512

Кириченко Ю.В.

Вінницький національний медичний університет імені М.І. Пирогова, кафедра фізичного виховання та лікувальної фізичної культури (вул. Пирогова, 56, м. Вінниця, Україна, 21018)

ПОКАЗНИКИ ЕЛЕКТРИЧНОЇ АКТИВНОСТІ СЕРЦЯ У ЮНАКІВ І ДІВЧАТ СПОРТСМЕНІВ І НЕСПОРТСМЕНІВ З РІЗНИМИ ТИПАМИ БУДОВИ ТІЛА